* P A T - 1 6 0 1 1 0 0 2 0 2 0 2 0 2 *

PAT-1601100202020202 Seat No. ______

M. A. (Sem. II) (CBCS)
(W.E.F. 2016) Examination

August / September - 2020

Sanskrit

(Vedantasastra) (Common Paper for 2015-16)
(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** ગદ્યખંડોનો સમજૂતી સાથે અનુવાદ કરો : **૧૪**

1 Explain with translation any **two** portion of commentry. **14**

(१) अध्यासो नाम अतस्मिस्तद बुद्धिरित्थमवोचाम् । वधथापुत्रभार्यादिषु विफलेषु सकलेषु वा अहमेव विंकल–सकलो वेति बाह्याधर्मानात्मन्मध्यस्मति, तथा देहदर्घान स्थूलोऽहं कृशोऽहं, गौरोऽहं, निष्ठामि, गच्छामि, लङ्गमामि चेति । तथेन्द्रिमधर्मान मूकः कणः कलोषः बधीरः अन्धोऽहमिति । तथान्तः करणधर्मान कामसंकल्पविचिकित्साध्मवसा मादीन् । एवाहं प्रत्मभिनमशेषस्वप्रचारसाक्षिणि प्रत्यागात्मन्ध्मस्म तं च प्रत्गात्मानं सर्वासक्षिणं तद्विपममिणान्तः करणादिष्व ध्यत्मस्मति ।

(२) भोक्तैवकेवलं न कर्तेत्येके अस्ति तद्व्यतिरिक्त इज्वरः सर्वज्ञः सर्वशक्ति रिति केचित् । आत्मा स भोक्तुरित्यपरे । एवं बहवो विप्रतिपन्ना युक्ति वाक्य तदाभास समाश्रमाः सन्तः तत्राविचार्य यत्किंचित्प्रतिपद्यमानो निःश्रेयसात्प्रति हन्येतानर्थ चेमात् । तस्माद ब्रह्मजिज्ञासोपन्यासमुखेन वेदान्त वाक्य मीमांसा तदविरोधितर्कोपक रणानिःश्रेयस प्रभोजना प्रस्तुयते ।

(३) अक्रिमात्वेऽपि भूतस्य क्रियासाधनत्वात क्रियार्थ एव भूतोपदेश इति चेत – नैषदोषः क्रियार्थेत्वेऽपि क्रियानिवर्तन शाकितमदृस्तूपदिष्टमेव । क्रियार्थत्वं तु प्रयोजनं तस्या न वैतावतांवरस्खनुपदिष्टं भवति । यदि नापोपदिष्टं किं तव तेन स्यादिति । उच्यते – अनवगतात्मवस्तूपदेशच्च तथैव भवितुमर्हति । तदगत्या भिथ्याज्ञानस्य संसारहेतोर्निवृत्तः प्रयोजनं क्रियते इति इत्याविशिष्टमर्थत्वं क्रियासीधनवस्तूपदेशेन ।

(४) यत्पुनरुक्तं श्रवणात्पराचीनयोर्मननिदिध्यासनमोर्दर्शनोद्विधि शोषत्वं ब्रह्मणो न स्वरूपपर्यवसाभित्वमिति । न, अवगत्यर्थत्वान्मननिदिध्यासनयोः यदिहपवगतं ब्रह्मान्मत्रविनि युज्यते । भो तदा विधिशीषत्वम् । न तुं तदस्मि, मननदिध्मासनयोरपि श्रवणवदगतार्थत्वात् । तस्मान प्रतिपतिविधिविषमतया शास्त्रप्रमाणकत्वं ब्राह्मणः संभवतीत्मतः स्वतन्त्रमेव ब्रह्मशास्त्रप्रमाणकं वेदान्तवाक्य समन्वयादिति सिद्धम् ।

૨ આદિ શંકરાચાર્યના જીવન પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪

2 Write a detailed note on the life of Adishankaracharya. 14

અથવા / OR

૨ બ્રહ્મસૂત્રમાં ચતુઃસૂત્રીના સ્થાન અને મહત્વની ચર્ચા કરો. ૧૪

2 Discuss the place and importance of Chatu Sutri in area of Brahmasutra. 14

૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** વિષે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૪

3 Write critical note on any **one** of the following : 14

(१) साधनचतुष्टयम् ।

(२) षड्भावविकाराः ।

૪ શાંકરભાષ્ય અનુસાર 'जन्माद्यस्य यतः' સૂત્રને સમજાવો. ૧૪

4 Explain 'जन्माद्यस्य यतः' sutra as per शांकरभाष्यम् 14

અથવા / OR

૪ વેદાંતદર્શનના મુખ્ય આચાર્યોના દાર્શનિક મતો દર્શાવો. ૧૪

4 Write Philosophical ideas of main Aacharyas of Vedanta Darshan. 14

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** વિશે નોંધ લખો : ૧૪

5 Write notes on any **two** of the following : 14

(१) समन्वयाधिकरणम् ।

(२) शङ्कराचार्यस्य भाष्यलेखन शैली ।

(३) जिज्ञासाधिकरणम् ।

(४) ब्रह्मात्मैकत्वविज्ञानं सम्पुद्रुपम् ।